

galerija božidar jakac

prireja

v lamutovem likovnem salonu
v kostanjevici na krki

razstavo

MIROSLAV ŠUTEJ IGRA Z EROTIKO

razstava bo slovesno odprta
v petek, 4. oktobra 1985
ob 17. uri

o razstavi bo govoril
VLADIMIR MALEKOVIĆ
zagreb

umetniški program bo izvedel
violončelist
ANDREJ PETRAČ
ljubljana – stuttgart

na sporedu bodo dela
regerja, bacha, goloba
in prokofjeva

razstava bo odprta do
18. oktobra 1985
vsak dan od 13. do 17. ure
za napovedane skupine ob vsakem času

vljudno vabljeni!

V celotnem ustvarjanju Miroslava Šuteja je imela igra ključno vlogo. Ko se je pojavil v začetku šestdesetih let in so ga uvrščali v krog takrat aktualnih »novih tendenc«, ga je njegova bogata in sproščena imaginacija oddaljevala od ortodoksnih norm, ki temeljijo na redu, logiki, geometriji. Slučajnost, nepredvidljivost, celo iracionalnost so bili izredno pomembni v delu tega umetnika. Nekoliko kasneje Šutej opusti krutost in statičnost ploskve, tako da dodaja gibljive elemente, ki omogočajo opazovalcu, da s svojim lastnim posegom razgradi in rekreira ponujeno risbo ali grafični list. Tako nastajajo enkratni mobilni kolaži s popolnoma odprto strukturo.

Ves ta čas ustvarja na stotine in tisoče skic – rastlinja, hroščev, »anti-mode«, »porno-risb« ..., ki ostajajo skrite v fasciklih. Avtor v teh hitrih in enostavnih zapisih preoblikuje dele realnega sveta v zgoščene in lucidne domislice. Na ta način se temeljni pomen predloge (roke, rastline, hrošča, falosa ...) menja in dopolnjuje z novimi in zapletenejšimi pomeni. Ločevanje predloge od naravnega konteksta in njeno postavljanje v neki popolnoma nov kontekst, ki pogosto nima logične povezave s prvotnim,

omogoča rušenje pomenske tektonike. Šutej uporablja poleg zamenjave konteksta tudi druge spremembe, ko gradi nov, povsem iracionalen red znakov. To sta na primer travestija in hipertrofija. Ko je pred leti skice »porno-risbe« prenesel v tehnično izpopolnjene prikaze, ki jih zdaj razstavlja na tej razstavi, se je zgodilo nekaj zelo pomembnega v oblikovanju njihove pomenske osnove. Nove risbe so narejene tehnično brezhibno: z mrežastim senčenjem, z enakomernimi zanesljivimi tankimi črtami, kar bi zadovoljilo tudi najstrožje zagovornike akademskih norm.

Učinkovitost teh Šutejevih »porno–domislic« lahko spoznamo v naslednjih ustvarjalnih postopkih:

- a) sprememba konteksta,
- b) travestija,
- c) hipertrofija,
- d) tehnična (risarska) perfekcija.

Če opazujemo vsakega posebej, se lahko ti ustvarjalni elementi kažejo kot suha in kruta konstrukcija, le golo mehanično pomagalo, ki omogoča avtorju, da se

(vizualno) izrazi z domislico. Nepričakovano in slučajno pojavljanje drugačnih pomenov, ki se tu razkrivajo, so v prvi vrsti rezultat umetnikove svobodne, povsem neobvezne igre, kjer erotične konotacije razširjajo samo polje domislice do globljih in širših razsežnosti.

Vendar Šutejeva dela ne pripadajo erotiki: na njih so le posamezni erotični elementi, ki se vključujejo v igro z drugačnimi pravili. Z drugimi besedami, erotika in erotičnost sta skrčena na izredno lucidno in duhovito izrekanje slikovne domislice. Zgoščenost in posebnost, izjemna subtilnost in lahkotnost igre so od nekdanj prisotni v delu Miroslava Šuteja. Vendar so v teh risbah vse te posebnosti morda še izrazitejše kot kjerkoli drugje.

Zvonko Maković